

I.dz. 39/02/2011

Bogdan Zdrojewski
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Ministrze

W załączeniu przekazuję stanowisko Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w sprawie projektu nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i niektórych innych ustaw. Równocześnie pragnę przypomnieć, że Zarząd Główny SBP powołał zespół, który pracuje nad projektem nowej ustawy o bibliotekach. W skład zespołu weszli przedstawiciele bibliotek publicznych, naukowych i pedagogicznych, konsultantami są ponadto specjaliści bibliotekarstwa – praktycy ze wszystkich rodzajów bibliotek, pracownicy naukowcy z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej oraz prawnicy. Wyniki prac zespołu zostaną przekazane Panu Ministrowi.

Nowelizowana ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej będzie miała wpływ na znaczenie przygotowywanej przez nas ustawy o bibliotekach. Z tego względu środowisko bibliotekarskie oczekuje, że zgłoszone uwagi do projektu zostaną uwzględnione w dalszych pracach.

Elżbieta Stefańczyk

Otrzymują:

1. Bronisław Komorowski – Prezydent RP
2. Grzegorz Schetyna – Marszałek Sejmu
3. Bogdan Borusewicz - Marszałek Senatu
4. Donald Tusk – Premier RP
5. Tomasz Tomczykiewicz- Przewodniczący KP Platforma Obywatelska

6. Mariusz Błaszczyk – Przewodniczący KP Prawo i Sprawiedliwość
7. Grzegorz Napieralski – Przewodniczący KP Sojusz Lewicy Demokratycznej
8. Stanisław Żelichowski – Przewodniczący KP Polskie Stronnictwo Ludowe
9. Joanna Kluzik-Rostkowska – Przewodnicząca KP Polska jest Najważniejsza
10. Iwona Śledzińska-Katarasińska – Przewodnicząca Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu
11. Piotr Andrzejewski – Przewodniczący Senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu
12. Waldemar Pawlak - Przewodniczący Komisji Trójstronnej do spraw Społeczno-Gospodarczych
13. Jan Guz - Wiceprzewodniczący Komisji Trójstronnej do spraw Społeczno-Gospodarczych
14. Jan Budkiewicz – przewodniczący Federacji Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki
15. Jolanta Kudrawiec – przewodnicząca Związek Zawodowy Bibliotekarzy i Pracowników Bibliotek „Bibliotekarze Polscy”
16. Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek
17. Bożena Sobczyk – przewodnicząca Sekcji Krajowej Pracowników Bibliotek Publicznych NSZZ Solidarność
18. Tomasz Makowski – przewodniczący Krajowej Rady Bibliotecznej
19. Ewa Dobrzyńska-Lankosz – przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
20. Teresa Szymorowska - przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych
21. Sylwia Czachorowska – przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych,

Stanowisko Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w sprawie projektu nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw podjęte na posiedzeniu nadzwyczajnym ZG SBP w dniu 09. 02. 2011 roku.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich wyraża sprzeciw wobec niżej wymienionych zapisów w projekcie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw.

1.) art.4.ust.4.pp.c-d

- dotyczy kwestii łączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami kultury

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich podtrzymuje zgłaszany wcześniej protest wobec propozycji łączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami kultury i likwidacji ust. 7 w art. 13 obowiązującej ustawy o bibliotekach. Po raz kolejny wyrażamy swoje stanowisko, że wprowadzona do projektu ustawy możliwość łączenia ich z innymi instytucjami kultury stanowi olbrzymie zagrożenie dla sprawnego funkcjonowania sieci bibliotek publicznych. Ustawa powinna regulować ogólne zasady organizacji i sprawnego działania instytucji kultury, w tym bibliotek nie wpływając na zmiany w merytorycznym charakterze ich pracy (bo to reguluje ustawa o bibliotekach). Każda próba ingerencji w organizację sieci bibliotek publicznych spowoduje naruszenie podstawowej zasady ich uniwersalności, powszechnej dostępności i swoistości zadań, czyli tych elementów, które wyróżniały je spośród bibliotek innych typów. Biblioteki publiczne są najbardziej powszechnymi instytucjami kultury w kraju, co piąty mieszkaniec jest ich czytelnikiem i każdy z nich wie, że korzystają z usług instytucji otwartych na różnorodne potrzeby czytelników (niezależnie od wieku, miejsca zamieszkania, statusu społecznego, poziomu wykształcenia i innych uwarunkowań wpływających na poziom życia). Spełnienie tych zadań umożliwia wysoki standard oferty tych instytucji, dostępność zasobów sięgających ponad 135 mln jednostek, które są wzbogacane dzięki dotacjom celowym państwa dla samodzielnych instytucji kultury, grantom, programom unijnym. Ostatnie lata to także inwestycje związane z unowocześnieniem infrastruktury, dotacjami na rozwój technologiczny, wyposażenie w komputery, dostęp do szerokopasmowego Internetu. Ten pozytywny, intensywny okres w pracy bibliotek, może zostać zakłócony poprzez ograniczenie swobody działania (bo tak należy nazwać

włączenie biblioteki w struktury każdej instytucji) i ograniczenia charakteru ich uniwersalności, cechy ukształtowanej w wieloletniej tradycji.

Nie wydaje się, by nowa ustawa, która daje władzom samorządowym możliwość łączenia na różne sposoby instytucji kultury, pozwoliła na zachowanie spójności systemu bibliotecznego. Istnieje poważna obawa, że wraz z utratą samodzielności organizacyjnej biblioteki, osłabi się jej więź merytoryczna z pozostałymi bibliotekami publicznymi. Takie biblioteki, oprócz utraty możliwości korzystania z grantów i programów przeznaczonych dla samodzielnych instytucji kultury, narażone zostaną na utratę kontaktów i zanik wymiany doświadczeń, co doprowadzi w szybkim tempie do degradacji biblioteki i zmniejszenia jej roli w środowisku, wraz z wszystkimi negatywnymi konsekwencjami tego faktu.

Wprowadzone do projektu ustawy mechanizmy, które mają zabezpieczać biblioteki przed utratą tożsamości, ograniczeniem prestiżu i spadkiem społecznej akceptacji, mogą się okazać niewystarczające, głównie poprzez ogólnikowość proponowanego zapisu mówiącego, iż połączenie jest możliwe przy spełnieniu takich warunków jak: „ – brak uszczerbku dla dotychczas realizowanych zadań”. Ponadto wydaje się, że nadzór Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego nad jednostkowymi łączeniami jest iluzoryczny i niemożliwy do zrealizowania, choćby z punktu widzenia technicznego. Problem dotyczyć bowiem może nie jednej, kilku, czy kilkunastu, ale setek bibliotek. Sprawia to, że organizator uzyskałby od ustawodawcy de facto nieograniczoną możliwość występowania z wnioskami o łączenie bibliotek z innymi instytucjami bez ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji w przypadku, gdy nie zostaną osiągnięte deklarowane cele projektu.

2.) art.7 ust.3 – dotyczy zatrudniania dyrektorów instytucji kultury.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich wyraża sprzeciw wobec zapisów w projekcie *ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw* powodujących, że dotychczasowe umowy na czas nieokreślony z dyrektorami instytucji kultury wygasają w ciągu roku od daty wejścia w życie ustaw i proponuje, wyłączenie dyrektorów bibliotek będących instytucjami kultury z zapisu art. 7 ust.3 przywoływanej ustawy.

Nie odrzucając, co do zasady, powierzania stanowiska dyrektora biblioteki publicznej osobie wyłonionej w drodze konkursu otwartego, uważamy, że reguła ta powinna być stosowana wobec osób, które stanowisko dyrektora obejmowałyby po wejściu w życie proponowanej ustawy. Jesteśmy bowiem zdania, że przyjęty w projekcie ustawy zapis o rozwiązaniu umów na czas nieokreślony z dyrektorami instytucji kultury w ciągu roku od wejścia w życie ustawy, kłóci się z zasadą ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do prawa. Nie sposób ustalić, ratio legis wprowadzenia odstępstwa od zasady, że

prawo nie działa wstecz i zasady ochrony praw nabytych tym bardziej, że w projektowanej ustawie odmiennie zostali potraktowani pracownicy artystyczni instytucji kultury. Na stronie 19 (Druk 3786) uzasadnienia do projektu ustawy wskazuje się, iż „ Nowe projektowane zasady zatrudniania pracowników artystycznych będą stosowane do umów zawieranych po wejściu w życie przepisów ustawy. Ze względów gwarancyjnych i zachowania zasady niedziałania prawa wstecz, umowy o pracę na czas nieokreślony zawarte przez pracowników artystycznych przed dniem wejścia w życie ustawy będą nadal obowiązywały”.

Poza racjami natury prawnej chcielibyśmy zwrócić uwagę także na fakt, że przeprowadzenie tego zamierzenia nieomal w jednym czasie w odniesieniu do tak wielu bibliotek grozi poważnymi zakłóceniami w ciągłości i jakości pracy bibliotek.

3.) art.1 ust.12 – dotyczy zarządzania instytucją kultury przez osobę prawną

Wyrażamy swoje zaniepokojenie przyjętymi w projekcie ustawy rozwiązaniami dopuszczającymi do zarządzania biblioteką przez osoby prawne. Obawiamy się, że osoby, które podejmą się tego zadania, nie mogąc uzyskiwać bezpośrednich dochodów z usług bibliotecznych, bo ich bezpłatność gwarantuje obowiązująca ustawa o bibliotekach, będą szukały zysku w zadaniach komercyjnych kosztem obniżenia jakości usług bibliotecznych.

4.) art.1. ust.13 – dotyczy powołania na stanowisko dyrektora

Proponujemy rozszerzyć treść tego artykułu o zapis mówiący, że organizator występując do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o zgodę na powołanie kandydata na stanowisko dyrektora bez przeprowadzania konkursu dołącza do swego wniosku opinię związków zawodowych i organizacji branżowych.

5.) Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury – dotyczy minimalnych kwot wynagrodzenia zasadniczego

Proponowane w Rozporządzeniu minimalne stawki zaszeregowania, jak również ich zróżnicowanie o 20-50 zł uznajemy za zaniżone i krzywdzące pracowników bibliotek, od których wymaga się wykształcenia wyższego i coraz wyższych kwalifikacji i kompetencji.

Propozycja wynagrodzenia zasadniczego z zastosowaniem stawek miesięcznych, nawet, jeżeli dotyczy wynagrodzenia minimalnego, nie może dla większości kategorii zaszeregowania przewidywać stawek poniżej minimalnej płacy.

Proponujemy wpisanie do art. 1. ust. 22 punktu, który daje jednoznacznie dyrektorowi biblioteki możliwość wypracowania własnego regulaminu wynagrodzeń, własnej polityki płacowej tj. ustanawiania korzystniejszych warunków płac i innych świadczeń związanych z pracą, niż te ustawowe.

Przedstawiając powyższe stanowisko Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wyraża nadzieję, że zostanie ono uwzględnione w dalszych pracach nad projektem ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw.

Zarząd Główny
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich